

МҮНӘСИБЕТ

СЫРТ ЕЛ ИНВЕСТИЦИЯЛАРЫ СОЦИАЛ-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТУРАҚҒЫЛЫҚ КЕПИЛИ

Жақында Ташкент қаласында өткерілген төртінші Ташкент халықаралық инвестиция форумында бір қатар рауажланған мемлекеттерден 7,5 мыңнан астам делегат, соның ішінде 100ге шамалас мемлекеттен дерлік 3 мың мийман қатнасты. Биз бұны мемлекетимізге болған құрмет, өз-ара исенім хам тығыз бирге ислесіудің хақықый көринисі сыпатында қабыл етеміз.

Хазирги уақытта дунья мәмлекетлерине глобал қауипсизлик хам турақлы рауажланыуға қауиплер барған сайын күшеймекте, экономикалық кризис ақыбетлери, финанслық ресурслардың жетиспеушилиги себепли болса, жақон жалпы ишки ониминин осіуі пәтлери үш жыл дауамында избе-из төменлемекте.

Бул машқалалар бойынша барлық шерик мәмлекетлеримизди ашық хам кең көлемли халықаралық бирге ислесіуіге шақырып қаламыз. Себеби, форумның тийкаргы мақсети болған инвестициялар — тек гана экономикалық рауажланыудың емес, ал, тынышлық хам турақлылықтың да кепили болып табылады.

Биргеликте сондай инвестициялық орталықты жаратыуымыз тийис, ол драмат келтирүү менен бирге, инсан қадирын улығлайтуғын, оның турмыслық мәплерин тәмийинлейтуғын хам жәмийеттің рауажланыуына хызмет ететуғын тийкар болыуы керек.

Мәмлекетимизде экономикалық турақлылықты сақлауға тийкаргы итибар қатарылып атыр. Жалпы ишки онимимиз көрсеткіши соңғы сегіз жылда 2 есеге көбейди. 2030-жылға барып, бул көрсеткішти 200 миллиард долларға жеткеріу мақсет етип қойылған.

Инвестиция көлемі бойынша өткен жылы 35 миллиард долларға, экспортмыз болса, 27 миллиард долларға жеткени —

төрт жылдан берли өткерилип киятырған Ташкент халықаралық инвестиция форумының әмелий нәтижеси екенлигинен дерек береди.

Жаңа Өзбекстандағы реформалардың нәтижеси халықаралық рейтинглерде де өзинин мүнәсип көринисин таппақта. Халықаралық «Экономикалық еркинлик индекси»ндеги мәмлекетимиздің орны соңғы бес жыл ишинде 48 бағана жоқарылады.

Елимиз «жасыл» экономика моделине өтиу процесинде болып, экономикамызды турақты энергия ресурслары менен тәмийинлеу үшін «жасыл» энергетиканы рауажландыру үшін бир қатар реформалар әмелге асырылып атыр.

Қысқа дәуір ишинде бул тауауға дерлік 6 миллиард доллар тикелей сырт ел инвестициясы кирип келген болып, электр энергиясын ислеп шығару көлемі 59 миллиардтан 82 миллиард киловатт-саатқа жеткерилди. Кейинги бес жылда бул көрсеткіш 120 миллиард киловатт-сааттан артып, «жасыл» энергия үлесин 54 процентке жеткеріу режелестирілген.

Президентимиз шығып сөйлеуінде төмендегилерди келтирип өтті: Биринши мәрте «жасыл сертификаттар» хам углерод бирликлери саудасын жолға қойу режелестирілген. Өзбекстан глобал углерод базарларына қосылады, «Жасыл Өзбекстан» климат инвестициялары платформа-

сы жаратылады.

Екиншиден — санды технологиялар хам жасалма интеллект экономиканың жаңа «драйвери»не айланбақта.

Үшіншиден — финанслық система хам технологиялар түптийкарынан өзгермекте.

Мәмлекетимизде «Жаңа Өзбекстан — инвестициялар үшін үлкен имканиятлар мәмлекети» деген принципти әмелий нәтижелерге айландыру мақсетинде барлық илажлар көрилмекте.

Соның менен бирге, республикамызда ири инвестициялық жойбарлар әмелге асырылмақта. Соның ишинде, темир жол курылысы, ири энергетика хам инфраструктура жойбарларын тауарлау бойынша салмақты жұмыслар исленбекте.

Жоқарыда айтылған сырт ел мәмлекетлеринин инвесторлары форумда қатнасканы да сөзimizдин айқын дәлили болып есапланады.

Жуумақлап айтқанда, Орайлық Азияда «Инвестиция хам сауда үшін бир пүтин аймақ концепциясы»ның әмелге асырылуы социал-экономикалық турақлылықтың кепили деп билемиз.

Шахноза ЖАНЫЗАҚОВА, Ташкент мәмлекетлик экономикалық университети Экономикалық хам финанслық қауипсизлик кафедрасының ассистенти.

РУҰХЫЙЛЫҚ

КИТАПҚА МУХАББАТ — РУҰХЫЙ ЖЕТИКЛИК БЕЛГИСИ

Инсаният тарихында рауажланыу, илим, руууыйлық хам мәдениет тийкаргы факторларынан бири бул — китап болып табылады. Китап — билим дереги, билим шырағы, психологиялық азық болып табылады. Инсанның ойлауы, дуньяға көзқарасы, этикасы китап арқалы қалыптеседи. Дуньядағы ең әйемги тарих китап арқалы әулақтан әулаққа өтип, сақланып киятыр. Китап оқыған инсан хеш қашан билимсизликке, қаранғылыққа берилмейди. Бүгинги глобалласу дәуиринде информация ағымы күшейген бир уақытта китаптын әхмийети және де артып баратыр. Интернетте оператив мағлұматлар арасында жоғалып қалмау үшін инсан кеуилинде китапқа болған мухаббат турақлы болыуы зәрүр. Хақықый билим, терен ойлау оқыудан, китапқа болған терен қызығушылықтан басланады.

Китап инсан кеулин тәрбиялайды. Әсиресе, көркем әдебиетке байланысты философиялық, диний хам тарихый дәретпелер адамның руууый күшине үлкен үлес қосады. Китапты жақсы көрген инсан хәр бир бетте өзін көреді, өз кеуилин түсинип жетеді, турмыстың мазмунын теренирек түсinedi. Тап усундай дәретпелер арқалы жақсы менен жаманды, ҳадаллық менен ҳарамды, расғөйлик пенен жалған сөйлеуді парықлай алады. Шығыс алымлары, атап айтқан-

да, Имом ал-Бухарий, Фарабий, Ибн Сино, Әлишир Науайи сыяқты ұлы адамлар пикирлерин өз дәретпелери арқалы билдирген. Олардың дәретпелерин оқыу арқалы бүгинги әулақлар ибрат алады, өз турмысына тууыры жол таңдайды. Китап инсанды қәтелерден сақлайды, оны жоқары руууыйлық ийеси болуыға шақырады.

Жасларда китапқа деген мухаббат оятыу — руууый тәрбияның ең зәрүр бағдары болып табылады. Бала қайсы орталықта

өспесин, оның руууый дуньясын байытуыда китап тийкаргы курал болып хызмет етеди. Сол себепли, ата-аналар, устазлар перзентлер хам оқыушыларды кишкенелигинен баслап оқыуға үйретіу зәрүр. Бүгин көплеген мектептерде, китапханаларда, онлайн платформаларда жасларды китапқа қызықтыруға қаратылған илажлар өткерилмекте. «Китапқумарлық хәптеликлери», «Ең жақсы китапхана» сыяқты жойбарлар жаслар арасында китапқа болған қызығушылықты арт-

тырады. Бул болса, өз гезегинде олардың руууый тәрептен жетик, саналы хам жуапкерли шахс болып жетисіуіне хызмет етеди. Заманағөй жәмийетте руууый бослықлар, жат идеялардың тәсири күшейип атыр. Бундай жағдайларда инсанды хәр түрли бузғыншылыққа қаратылған ағыслардан, унамсыз тәсирлерден сақлайтуғын ең күшли курал — бул китап хам руууый билимлер болып табылады. Китап оқыған инсан саналы түрде қарар қабыл етеди, өз жолынан аластайды. Соның менен бирге, китап инсанды салдамлы етеди. Оқыуға әдетленген адам басқалардың пикирине хұрмет пенен қарайды, мүнәсипет етиуді үйренеди. Булардың барлығы жәмийеттеги тынышлық, татулық хам рауажланыу үшін тийкар болып хызмет етеди. Солай екен, руууый иммунитетти қалыптестириуде китап оқыу мәдениеттин кең түрде ең жайдыруу зәрүр.

Китап — инсаният рауажланыуының руууый ең зәрүрли куралы болып есапланады. Китапқа болған мухаббат инсан кеулин пәклейди, санасын рауажландырады, руууыйн тәрбиялайды. Оқыу арқалы инсан өзін хам дуньяны теренирек түсinedi, жәмийетте мүнәсип орын ийелейди. Жасларды китапқа қызықтыру, олардың кеуилинде оқыуға мухаббат оятыу — келешекти жактыландыруу, руууыйн баркәмәл жәмийет дузиудин зәрүр қәдеми болып табылады. Китап — дос, мәсләхәтгөй, жол көрсетиуши нур болып табылады. Сол себепли, хәр биримиз турмысымыз дауамында китапты достымызға айландырсақ, өз руууыйлығымызды жоқарыға алып шығамыз.

Асалхон НАБИЕВА,

Шырышқ мәмлекетлик педагогикалық университети факультетлер аралық шет тиллери кафедрасы оқытушысы.

«ДОСЛЫҚ»ТА ЖАҢА МЕКТЕП БОЙ ТИКЛЕМЕКТЕ

«Дослық» мақан пуқаралар жыйыны Шымбай районы орайында жайласқан болып, аймақта бүгинги күни 1004 хожалықта алты мыңнан астам халық тыныштатыу турмыс кеширмекте. Республикамыздың басқа аймақларында болғаны сыяқлы соңғы жыллары Өзбекстан Республикасы Президентинин «Қарақалпақстан Республикасы комплекси социалдық-экономикалық рауажландыруу хам халықтың бәнтлигин тәмийинлеудің қосымша илажлары хақында»ғы қарары хам Қарақалпақстан Республикасы Жоқарғы Кеңеси Баслығының қоллап-қууатлауы менен аймақта көплеген унамлы ислер әмелге асырылмақта.

Әсиресе, халықтың мүшкилин жеңилетіу мақсетинде исленген дәретиушлик жұмыслар аймақ турғынларының ертенги күнге деген исенимин бекемлеп, оларды алға қарай басламақта.

— 2022-2023-жыллары аймағымызда 3,3 км. аралықтағы көшелеримиз асфальтланып, 1,2 км. аралықтағы жолларға қумшағыл тас араласпасы төселди, дейди жыйын баслығы Бахытгул Разимова. — Сондай-ақ, өткен жылы маҳаллемизди рауажландыруу мақсетинде республика хукиметі тәрәпинен ажаратылған 500 млн. сум қаржы есабынан «Қарақалпақстанның 50 жыллығы» хам «Дослық» көшелерине заманағөй электр линиялары хам ишимлик суу тармақ-

лары тартылып, бир орынға светфор хам еки орынға бақлау камералары орнатылды. Сондай-ақ, еки орынға балалардың ойнау майданшасы салып берилди. Ал, быйылғы жылы болса, аймақта халық санының көбейип барыуы себепли «Наурыз» көшеси аймағынан 330 орылық жаңа мектеп имараты курып берилмекте.

— Мектеп курылысын усы жылдың май айында баслаған едик,-дейди «Амударё хизмат күрсатип маркази» ЖШЖ баслығы Рахметжан Тахиров. — Имарат 3 қабатлы, 3 блокнан ибарат болып, курылыс жұмыстарына 30дан астам курылысшы хам транспорт басқарушылары қатнаспақта. Хазирги күнге келип, биринши блоктың бирин-

ши қабатын өрип болдық. Әйне күнлери төбелерин бастырып атырмыз. Сондай-ақ, екінші хам үшінші блоклардың тырнақларын қуыу жұмыстарын қызғын алып бармақтамыз. Несип етсе, мектеп курылысын белгиленген мүддетте толық жуу мақлап, усы жылдың октябрь айына пайдаланыуға тапсырууды режелестиргенбіз...

Шынында да бүгинги күни курылыста жұмыслар қызғын. Курылысшылар күннин усундай қолайлы күнлеринен нәтижелі пайдаланып, оқыу дәрғайын аймақ халқына сапалы етип тапсыруу жолында аян-бастан хызмет етпекте.

Әдилбай ОРАЗОВ, Қарақалпақстан хабар агентлиги шолыушысы.

ЗЕРГЕРЛИК БУЙЫМЛАРЫН НЫЗАМСЫЗ АЛЫП ӨТЕ АЛМАДЫ

Қарақалпақстан Республикасы Бажыхана басқармасының Контрабандаға қарсы гүресіу бөлими хам «Қарақалпақстан» темир жол шеғара бажыхана посты хызметкерлери тәрәпинен зергерлик буйымларын бажыхана шеғаралары арқалы нызамсыз түрде жасырын алып өтиуге урыннуы жағдайлары анықланды.

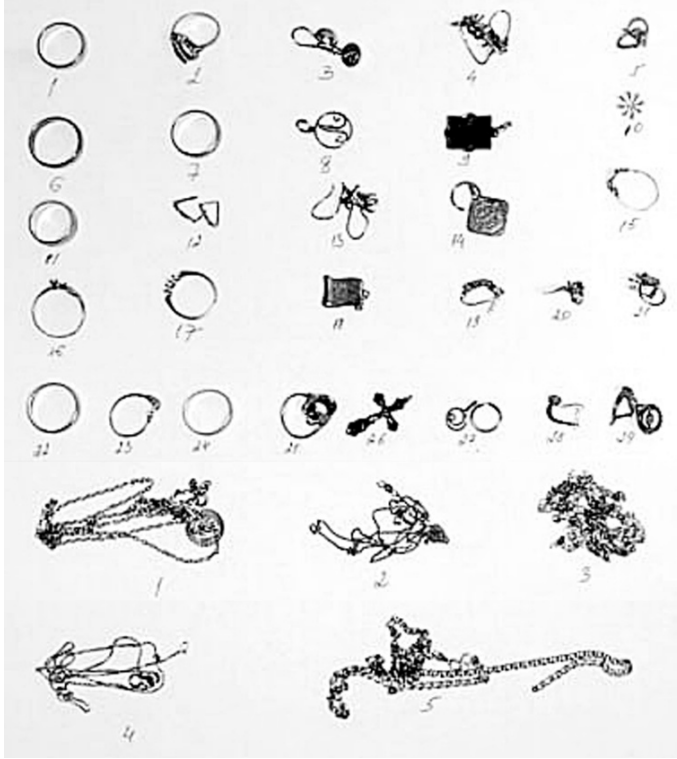
Усы шеғара бажыхана постына 652-санлы «Бейнеу — Нөкис» жонелисиндеги жолаушы поездың 9-вагонында Қазақстан Республикасынан кирип келген Өзбекстан Республикасы пукарасының қол сумкасы гууалардың қатнасыуында тексеріуден өткерилди.

Нәтижеде, бажыхана хызметкеринин ауыз-еки сорауында айтылмаған, жолаушы бажыхана декларациясында жазып көрсетилмеген, жасырын түрде алып өтиуге урынған 6 түрдеги 17 дана, жәми салмағы 79,50 грамм болған бахалы металл-алтыннан, ренди металлдан исленген зергерлик буйымларын хеш қандай хұжетлерсиз Қазақстаннан Өзбекстанға алып кирип атырғаны анықланды.

Еслетип өтеміз, темир жол арқалы хәрәкетленгенде пуқаралар эквиваленти 500 АҚШ доллары бахасындағы товарларды мәмлекетимиз аймағына бажысыз алып кириуи мүмкин. Бахасы оннан артқан товарларға бажыхана төлемлеринин өндирилиуи нәзерде тутылған.

Усы анықланған жағдай бойынша бажыхана уйымлары тәрәпинен тергеуге шекемги тексеріу хәрәкетлери алып барылмақта.

Қарақалпақстан хабар агентлиги.

БАЖЫХАНА ЕСКЕРТЕДИ

БАЖЫХАНА ЖАҢА ӨЗГЕРИСЛЕРДИ МӘЛИМ ЕТТИ

2025-жыл 2-июль сәнесинен баслап бажыхана шеғараларын кесип өтип атырған пуқаралар тәрәпинен жолаушы бажыхана декларациясы жаңаланған форматтағы бланкдарға толтырылады, деп бажыхана басқармасының баспасөз хызметі хабар бермекте.

Атап айтқанда, «Жолаушы бажыхана декларациясын толтыруу хам рәсмийлестириу хақында»ғы қолланба (инструкция)ға өзгерислер хам қосымшалар киргизилди.

Жаңа түрдеги жолаушы бажыхана декларациясы алдыңғы формалардан профилактикалық хам информациялық әхмийетке ийе екенлиги менен ажыралып турады.

Онда мәмлекетимиз аймағына товарларды бажысыз алып кириу хам оннан бажысыз алып шығуу нормалары, миллий хам сырт ел валютасын резидент хам резидент емеслер тәрәпинен алып өтиу тәртиби, қадаған етилген товарлар дизиимі де келтирилген.

Енди жолаушылардың бажыхана қадағалауынан әмелдеги нызамшылық талаптары тийкарында өтиуі талап етиледи.

Басқарма нызамшылықты билеу жууапкершилликтен азат етпейтуғынын хам алып кириу нормалары шеңберинен асқан товарларды декларацияламау жууапкершилликке себеп болыуы мүмкин екенлигин ескертеди.

Қарақалпақстан хабар агентлиги.

«ЕРКИН ҚАРАҚАЛПАҚСТАН» — «ВЕСТИ КАРАКАЛПАКСТАНА» Бас редактордың уақытшасын атқарушы Курбанбай БАЙНІЯЗОВ	ШӨЛКЕМЛЕСТИРИУШІЛЕР: Қарақалпақстан Республикасы Жоқарғы Кеңеси, Министрлер Кеңеси хам редакцияның мийнет жәмәәти. МӘКАН ЖАЙЫМЫЗ: 230100, Қарақалпақстан Республикасы, Нөкис қаласы, Ислам Кәримов көшеси, 109-жай.	Газета А-2 форматында хәптесине 3 рет шығады. Газетаның көлемі Мәлимлемә хам алынғанлығы тууралы Бас редактор 222-88-54, редакциясы, жууалы секретарь 222-88-52, аграр-экономикалық редакция, жәмийетлик-сиясий редакция, хатлар хам репортажлар редакциясы, реклама хам дағазалар бөлими 222-85-22, бас есапшы 222-88-59. Газетаның басылуына «GOLDEN PRINT NUKUS» ЖШЖ, газетаны таркатуыға «Өзбекстан почтасы» АЖ Қарақалпақстан филиалы хам «Матбөт таркатуучы» ЖШЖ жууапкер. Газета компьютерде терилди хам офсет усулында басылды.	«Еркин Қарақалпақстан» газетасынан көширип басылған материалларға газетаның аты көрсетилиуі тийис. Газета редакциясына келип түскен хатлар, қолжазбалар хам сүүретлер рецензияланбайды хам қайтарылаиды. Авторлардан көлемі 5 беттен зыят (хәр бети 30 машинка қатары) материаллар қабылланбайды. Реклама хам дағазалардың дурыслығына реклама беріуи жууапкер. ISSN 2181-5208 Нәубетши редактор: С.ЖАНИЕВ.	Тиражы 973 дана. Буйыртыа №782 Индекси: пуқаралар ушын: 2008. кәрханалар ушын: 2009. Басыуға руқсат етилген уақыт 17.30. Нәубетши: С.ОРАЗЫМБЕТОВ.
--	---	---	--	---